

Adroddiad i'r: CABINET

Dyddiad y Cyfarfod: 16 Ebrill 2013

Aelod Cabinet Arweiniol: Y Cyngorydd Julian Thompson-Hill

Swyddog Arweiniol: Paul McGrady, Pennaeth Cyllid ac Asedau

Teitl: Adroddiad Cyllid

1 Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

Mae'r adroddiad yn rhoi manylion cyllideb refeniw ac arbedion y cyngor fel y'u cytunwyd ar gyfer 2012/13, ar ddiwedd Mawrth 2013. Mae'r adroddiad hefyd yn rhoi diweddariad cryno ar y Cynllun Cyfalaf yn ogystal â'r Cyfrif Refeniw Tai a'r Cynllun Cyfalaf Tai.

2 Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

Diweddarau'r aelodau ar sefyllfa ariannol bresennol y Cyngor.

3 Beth yw'r Argymhellion?

Bod yr Aelodau'n cydnabod y cynnydd o ran y strategaeth gyllidebol a gytunwyd.

4 Manylion am yr Adroddiad

Cyflwynir rhagolygon diweddaraf y gyllideb refeniw yn **Atodiad 1** ac mae'n dangos tanwariant ar draws cyllidebau gwasanaethau a chyllidebau corfforaethol o £994k (£1.1m y mis diwethaf), sy'n cynrychioli amrywiad o 0.86% ar draws y gyllideb net gyfan. Fodd bynnag, o hyn, mae £849k wedi ei ymrwymo i ariannu gwariant yn gynnar yn 2013/14 neu wedi cael ei gynnig ar gyfer ei ddefnyddio gan wasanaethau y flwyddyn nesaf, sy'n golygu fod y tanwariant sydd ar gael, o bosibl, ddim ond yn £111k. Mae sefyllfa ysgolion yn amcanu symudiad net cadarnhaol ar falansau o £294k (£306k y mis diwethaf) ar gyllidebau dirprwyedig a £176k ar gyllidebau ysgolion heb eu dirprwyo (£161k y mis diwethaf). Mae'r symudiad ar gyllidebau ysgolion heb eu dirprwyo yn ymwneud â bod angen llai o wiriadau CRB yn ystod y flwyddyn na gynlluniwyd.

Mae crynodeb o'r Cyfrif Refeniw Tai hefyd yn Atodiad 1 er gwybodaeth ond mae hon yn gronfa ar wahân ac nid yw'n rhan o brif gyllideb refeniw'r Cyngor.

Fel soniwyd y mis diwethaf, rhoddodd y cyngor darged arbed net am y flwyddyn o £3.44m yng nghyllideb 2012/13 ac mae 99.3% o'r arbedion wedi eu cyflawni neu wedi eu disodli gan ddod i swm o £3.418m. Roedd y £25k a oedd yn weddill yn ymwneud â'r prosiect rhesymoli argraffwyr ac mae wedi ei ohirio tan y flwyddyn nesaf.

5 **Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?**

Mae rheoli cyllidebau refeniw a chyfalaf y cyngor a chyflawni'r strategaeth gyllidebol a gytunwyd yn sylfaen i weithgareddau ym mhob maes, gan gynnwys blaenoriaethau corfforaethol.

6 **Beth fydd yn ei gostio a sut bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?**

Defnyddir yr adran hon yn yr adroddiad i amlygu unrhyw amrywiadau allweddol o'r gyllideb. Isod mae manylion meysydd lle mae angen esboniad pellach.

Cyllidebau Gwasanaethau

Yn y tri adroddiad cyllid diwethaf, mae'r naratif sy'n cefnogi rhagolygon y gwasanaethau wedi cyfeirio at amryw o gynigion i wneud cyfraniadau i'r arian wrth gefn neu i ddwyn arian ymlaen i 2013/14. Mewn nifer o achosion, amseru'r gwariant fu'r broblem, er enghraifft pan fo gweithred wedi cael ei gohirio ond yn digwydd yn gynnar yn y flwyddyn ariannol nesaf. Mae'r testun gwasanaeth eisoes wedi dynodi'r rheswm am yr amrywiad ac amlygu cynigion ar gyfer defnyddio'r arian. Bydd yr adroddiad canlyniad terfynol i'r Cyngor ym mis Mehefin yn cymeradwyo'n ffurfiol gwneud trosglwyddiadau i neu o gronfeydd wrth gefn neu falansau (gan gynnwys dwyn arian ymlaen) ond ynghlwm er gwybodaeth yn **Atodiad 2**, mae crynodeb o'r eitemau a drafodwyd mewn adroddiadau blaenorol i'r cabinet.

Caiff manylion amrywiadau nodedig y gwasanaethau eu trafod isod.

Gwasanaethau Oedolion a Busnes - adroddir bod yr alldro cyfredol yn gyllideb gytbwys (£22k y mis diwethaf). Bydd unrhyw orwariant ar ddiwedd y flwyddyn yn cael ei ariannu o'r Gronfa Cefnogi Pobl, ac o'r herwydd y gyllideb gytbwys. Mae'r gwelliant yn bennaf o ganlyniad i lai o wariant ar y gyllideb Anabledd Corfforol mewn perthynas â lleoliadau preswyl a gofal cartref. Hefyd, mae'r grant Cefnogi Pobl yn debygol o gynhyrchu gwarged yn y flwyddyn o £194k a chynigir dyrannu hyn i gronfa wrth gefn Cefnogi Pobl.

Gwasanaethau Priffyrdd a'r Amgylchedd – Mae tanwariant Amgylchedd wedi cynyddu £12k i £205k o ganlyniad i sawl cynnydd mewn lefelau incwm a ragwelwyd ac yn rhannol yn cael eu gosod yn erbyn costau a adroddwyd eisoes a oedd yn gysylltiedig â'r newidiadau diweddaraf gyda gwasanaethau ailgylchu.

Mae tanwariant Priffyrdd ac Isadeiledd wedi lleihau gan £16k i £158k, sydd yn cynnwys y newidiadau canlynol:

- Rhagwelir bydd y tywydd oer diweddar yn cael effaith niweidiol ar yr alldro a ragwelir ar gyfer Cynnal yn y Gaeaf. O ganlyniad rhagwelir bydd y gyllideb Cynnal Priffyrdd gyffredinol wedi'i gorwario o £67k.

- Mae dadansoddiad o'r defnydd a wneir o danwydd o fewn systemau Fflyd yn awgrymu bod £100k o gostau'n ychwanegol i gael eu hychwanegu ar ben yr amcangyfrifon blaenorol.
- Fel yr adroddwyd y mis diwethaf, cafwyd dyraniad hwyr o Grant Cefnogi Cludiant Rhanbarthol Llywodraeth Cymru. Ar y pryd y rhagamcan a roddwyd ar gyfer CSDd gan LIC oedd £46k ond mae'r dyraniad terfynol ar gyfer CSDd bellach wedi cael ei gadarnhau fel £34k.
- Hefyd, fel yr amlygwyd y mis diwethaf, mae tanwariant o £25k bellach yn cael ei adrodd ar gyllideb sy'n ymwneud â gwariant offer ar gyfer Datblygiadau Arfordirol Y Rhyl. Gofynnir am i'r arian yma fod ar gael ar gyfer gwariant a gynllunnir yn 2013/14 er mwyn hwyluso agor datblygiad Harbwr Y Foryd.
- Mae'r gwasanaeth hefyd wedi llwyddo gwneud y mwyaf o arian grant yn 2012/13 trwy ddefnyddio adnoddau staff mewnol i ddarparu cynlluniau cludiant a ariennir yn rhanbarthol. Mae hyn wedi gostwng alldro rhagamcanol y prosiect o fewn Traffig a Chludiant gan £42k.

Gwasanaethau Plant a Theuluoedd – Rhagwelir bydd y gwasanaeth bellach yn tanwario gan £138k (£35k o dan y mis diwethaf). Mae'r newid o ganlyniad i arbediad o £83k ar y gyllideb ffioedd mabwysiadu o ganlyniad i bedwar lleoliad yn peidio digwydd cyn pen y flwyddyn a phumed lleoliad yn cael ei wneud trwy Wasanaeth Mabwysiadu Gogledd Cymru, lle na chodir ffi. Tan y mis hwn, rhagwelwyd i'r holl lleoliadau gael eu gwneud erbyn 31 Mawrth. Bydd y lleoliadau'n digwydd rwan yn gynnar yn 13/14 felly mae'r £83k yn ymrwymiad y flwyddyn nesaf a chynigir ei gario drosodd i ariannu'r costau. Hefyd, mae £20k wedi cael ei neilltuo drwy gydol y flwyddyn ar gyfer ymgyrch recriwtio rhieni maeth, ond mae hyn wedi cael ei ohirio. Fodd bynnag, cynigir bod hyn wedi ei glustnodi fel balans i'w gario drosodd oherwydd bydd yr ymgyrch yn cael ei lansio yn 2013/14.

Mae'r pwysau a adroddir o fewn y gyllideb **Tai a Datblygu Cymunedol** yn berthnasol i ariannu costau colli swyddi o fewn Adfywio.

Cyfathrebu, Marchnata a Hamdden - mae'r rhagolygon cyfredol yn danwariant o £27k (£1K y mis diwethaf), fodd bynnag, mae £25k o hyn yn berthnasol i danwariant a ddygwyd ymlaen o 11/12 ar y gyllideb Cyfathrebu a Marchnata, y bwriedir ei ddefnyddio fel rhan o ailstrwythuro'r gwasanaeth hwnnw. Yn anffodus, bu oedi gyda'r adolygiad ac ni fydd hyn yn cael ei gwblhau tan yn gynnar yn 2013/14. Felly, cynigir y dylid clustnodi'r £25k i ariannu'r adolygiad y flwyddyn nesaf.

TGCh/ Trawsnewid Busnes - Yn adroddiad y mis diwethaf, dangosodd y gwasanaeth danwariant o £27k ond roedd hyn yn cynnwys darpariaeth ar gyfer costau posibl yn gysylltiedig ag archwiliad trwydded meddalwedd gan IBM a oedd wedi dangos yn y lle cyntaf, gynnydd posibl i gostau trwyddedu'r Cyngor. Fodd bynnag, cafwyd cadarnhad erbyn hyn na fydd y costau'n codi o ganlyniad i'r archwiliad. Cynigir clustnodi'r tanwariant o £95k i uwchraddio'r meddalwedd pen desg presennol. Mae hyn yn rhywbeth sydd eisoes wedi'i

nodi fel rhan o Gam 2 Strategaeth TGCh, wedi'i drafod gyda'r UDA a'i ddwyn yn ôl unwaith eto i gyfarfod 18 Ebrill i gael sylwadau pellach.

Cwsmeriaid a Chefnogi Ysgolion – mae'r tanwariant wedi lleihau o £26k o'r mis diwethaf i £232k. Mae hyn yn bennaf o ganlyniad i drosglwyddo'r £35k o danwariant ar Ad-drefnu Ysgolion i'r Gronfa Moderneiddio Addysg i helpu ariannu costau ad-drefnu ysgolion yn y dyfodol fel yr amlygwyd yn adroddiad y mis diwethaf. Mae'r gwasanaeth yn flaenorol wedi cynnig fod unrhyw danwariant yn y flwyddyn bresennol yn cael ei glustnodi i ariannu costau ailstrwythuro yn 2013/14.

Gwella Ysgolion a Chynhwysiant – mae newidiadau mân i'r alldro a ragwelir ar gyfer Addysg Arbennig, Cefnogaeth Ymddygiad ac adennill wedi arwain at ostyngiad yn y tanwariant a ragwelwyd o £142k i £126k. Cynnig y gwasanaeth yw i hyn gael ei ddefnyddio i gyfrannu tuag at ariannu amddiffyn yr ysgolion sydd wedi cael eu heffeithio gan y newidiadau diweddar i'r fformiwla gyllido.

Ysgolion – ar ddiwedd mis Mawrth y rhagamcan ar gyfer balansau ysgolion ydi £2.114m (£2.125m fis diwethaf). Mae hyn yn symudiad positif o £294k ar falansau a gariwyd drosodd o 2011/12. Mae'r cyngor yn parhau i weithio gyda'r ddwy ysgol sy'n cael anhawster ariannol. Mae gan y ddwy ysgol gynlluniau adfer ac yn gweithio'n galed tuag at y targedau a bennwyd yn y cynlluniau hyn. Rhagwelir tanwario £176 ar gyllidebau ysgolion na ddirprwywyd, a chredir bydd yn cael ei ddefnyddio i gyfrannu i'r amddiffyniad fformwla ysgol yn 13/14. Amcangyfrifir y bydd cyfanswm costau'r amddiffyniad yn £775k yn 2013/14. Gyda'r cyllid sy'n cael ei adnabod yn yr adroddiad hwn ac o gymhwyso balansau presennol sy'n cael eu dwyn ymlaen, mae dal angen dod o hyd i fwch posibl o £152k er mwyn darparu lefel lawn o amddiffyniad.

Cyllidebau Corfforaethol – Mae'r cyllidebau corfforaethol wedi cael eu pennu gan dybio bod £1.7m yn cael ei drosglwyddo i gronfeydd wrth gefn fel rhan o'r strategaeth ariannu ar gyfer y Cynllun Corfforaethol. Mae'n debygol bydd y cyllidebau a glustnodwyd i gynhyrchu arian yn 2012/13 yn cynhyrchu mwy na'r targed o £1.7m a rhagwelir £75k ar hyn o bryd (£150k y mis diwethaf). Mae'r symudiad yn ymwneud â darpariaeth ychwanegol a wneir i ddiogelu rhag rhwymedigaethau posibl i'r dyfodol yn deillio o'r sefyllfa gydag MMI yr adroddwyd amdani'n flaenorol. Bydd cynnyrch treth y cyngor terfynol a'r arian grant ar gyfer gweinyddu Budd-dal Tai yn uwch na'r rhagolygon pan wneir y ffigyrau'n derfynol dros y wythnosau nesaf.

Cynllun Cyfalaf

Mae'r gwariant hyd at ddiwedd mis Mawrth yn £28.1m yn erbyn Cynllun y cytunwyd arno o £31.1m. Bydd cronladau ar gyfer gwariant a ymrwymwyd o £3m yn golygu y cyflawnir y gwariant a ragwelwyd. Mae **Atodiad 3** yn dangos crynodeb o'r cynllun presennol a sut caiff ei ariannu. Yn **Atodiad 4** rhoddir diweddariad ar y prosiectau mawrion o fewn y Cynllun.

Mae'r alldro'r gyllideb ariannu cyfalaf sy'n cael ei ragweld wedi cael ei ddiwygio ers y mis diwethaf i greu cyllideb gytbwys. Mae'r symudiad o £150k

yn cynnig cyfle i ad-dalu dyledion sy'n lleihau nawdd cyfalaf gofynnol y cyngor.

Cyfrif Refeniw Tai (CRT)

Mae rhagolygon Cyfrif Refeniw Tai diweddaraf â gwarged mewn blwyddyn o £72k (£12k o ddiffyg a adroddwyd y mis diwethaf). Mae yn cymharu â gwarged a gyllidebwyd o £71k. Mae'r symudiad o'r mis diwethaf o ganlyniad i wariant ar reoli a chynnal a chadw'n llai na'r hyn a ragwelwyd a chynnyrch rhent yn gwella. Rhagwelir i'r balans a gaiff ei gario drosodd fod yn £943k. Mae rhagolygon y Cynllun Cyfalaf Tai wedi gostwng ychydig o'r mis diwethaf fel y bydd gwariant a gynlluniwyd yn cael eu dwyn drosodd i 2013/14. Bydd Ansawdd Safon Tai Cymru yn cael ei gyflawni erbyn diwedd 2013/14 ac mae adolygiad diweddar o'r Cynllun Busnes Stoc Tai yn cadarnhau ei fod yn ariannol hyfyw o hyd.

Crynodeb o'r Cyfrif Refeniw Tai a'r Cynllun Cyfalaf:

Crynodeb Cyfrif Refeniw Tai 2012/13	
<u>Mawrth 2012</u>	
Gwariant	£'000
Rheoli a Chynnal a Chadw Tai	5,740
Taliadau Cyfalaf	2,654
Cymhorthdal	3,081
Darpariaeth ar gyfer Dyledion Drwg	79
Gwariant Cyfalaf Ariannu Refeniw	331
Cyfanswm Gwariant	11,885
Incwm	
Rhenti	11,797
Garejys	156
Llogau	4
Cyfanswm Incwm	11,957
Gwarged (Diffyg) mewn Blwyddyn	(72)
Balans CRT a gariwyd trosodd	943

Cynllun Cyfalaf Tai	
<u>Mawrth 2012</u>	
	£,000
Gwariant a Gynlluniwyd	7,019
Ariannwyd gan:	
Lwfans Atgyweiriadau Mawr	2,400
Cyfraniad Refeniw	331
Benthyca Darbodus	4,288
Cyfanswm	7,019

7 Pa ymgynghoriadau a gynhaliwyd?

Argymhellwyd y gyllideb refeniw gan y Cabinet a'i chytuno'n ffurfiol gan y Cyngor ar ôl cyfres o heriau gwasanaeth. Cymeradwywyd y cynllun cyfalaf gan y Cyngor ar ôl gwaith craffu gan y Grŵp Buddsoddi Strategol ac argymhelliad gan y Cabinet. Cymeradwywyd y Cyfrif Refeniw Tai ar ôl ymgynghori ag aelodau etholedig a chynrychiolwyr ffederasiwn y tenantiaid.

8 Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

Cyflawnwyd neu newidiwyd yr arbedion a gytunwyd ar gyfer 2012/13, gydag un eitem wedi ei gohirio i'r flwyddyn nesaf. Mae'n bwysig bod gwasanaethau'n dal i reoli cyllidebau'n ddoeth a bod unrhyw wargedion canol blwyddyn yn cael eu hystyried yng nghyd-destun y sefyllfa ariannol tymor canolig. Mae amseru ailstrwythuro gwasanaethau ac oedi gyda champau gweithredu eraill ynghyd â'r dyfarniad o arian grant ychwanegol yn hwyr yn y flwyddyn wedi cyfrannu at y gwarged yn ystod y flwyddyn yr adroddwyd amdano.

Sylwadau Economaidd a'r Diweddaraf am Reoli Trysorlys

Mae'r marchnadoedd ariannol yn dal yn weddol gyfnewidiol ac mae hyn yn dal i gyfyngu ar nifer y sefydliadau y gall y cyngor fuddsoddi gyda nhw ac ar hyd y buddsoddiadau y gall y cyngor eu gwneud. Mae'r ddau beth hyn yn cyfyngu ar yr enillion y gall y cyngor eu cyflawni. Mae'r strategaeth hon ar gyfer gwneud buddsoddiadau tymor byr yn parhau am y tymor canolig. Ar ddiwedd mis Mawrth, roedd cyfanswm y benthyciadau'n dal yn £133.27m ar gyfradd gyfartalog o 5.77% ac roedd cyfanswm y buddsoddiadau'n £11m ar gyfradd gyfartalog o 0.77%.

9 Pa risgiau sy'n bodoli ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

Dyma'r cyfnod ariannol mwyaf heriol y mae'r cyngor wedi ei wynebu a byddai methu cyflawni'r strategaeth gyllidebol a gytunwyd yn rhoi pwysau pellach ar y gwasanaethau yn y flwyddyn ariannol hon ac i'r dyfodol. Bydd monitro a rheoli'r gyllideb yn effeithiol yn helpu sicrhau cyflawni'r strategaeth ariannol.

Mae risgiau penodol yn amlwg wrth ddelio â phrosiectau cyfalaf a gall gynnwys gwariant neu redeg dros amser, problemau ariannu ac ystyriaeth anariannol eraill. Mae mecanwaith cymeradwyo cadarn a gwaith monitro ac adrodd ariannol manwl, ynghyd â threfniadau rheoli prosiect effeithiol, yn helpu lleihau'r risgiau hyn.

Mae'r CRT yn ymgymryd â buddsoddiad cyfalaf sylweddol i wella'r stoc dai ac yn defnyddio benthyciadau a grantiau i ariannu'r gwaith. Rhaid i unrhyw fenthyciad fod yn fforddiadwy ac mae gwaith monitro rheolaidd a chymeradwyo ac asesiad hyfywedd blynyddol y Cynllun Busnes Stoc Tai yn sicrhau bod hyn yn wir.

10 Pŵer i wneud y Penderfyniad

Mae gofyn i awdurdodau lleol, dan Adran 151 Deddf Llywodraeth Leol 1972 wneud trefniadau i weinyddu eu materion ariannol yn briodol.